

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/47/2022
Identifikačné číslo spisu: 7816202807
Dátum vydania rozhodnutia: 22.03.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Sedlačková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:7816202807.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobcov: 1/ C. Y., nar. X. Y. XXXX, E., 2/ Ing. U. V., nar. XX. R. XXXX., P., 3/ W. B., rod. Y., nar. X. L. XXXX., F., 4/ L. G., nar. XX. I. XXXX, D., 5/ Mgr. W. R., nar. X. L. XXXX, E., 6/ JUDr. U. G., PhD., nar. X. R. XXXX, F., 7/ R. X., nar. XX. I. XXXX, E., 8/ PhDr. W. U., nar. X. O. XXXX, bytom E.R., žalobcovia 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ zastúpení JUDr. Ondrej Zachar, advokát, so sídlom Horná 65/A, 974 01 Banská Bystrica proti žalovanému: Podielnícke družstvo Gočaltovo, so sídlom Kunova Teplica 210, 049 32 Kunova Teplica, IČO: 36 183 512, o určenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze a o dovolaní žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Co/114/2021-621 zo dňa 15. februára 2022, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Co/114/2021-621 zo dňa 15. februára 2022, ktorým krajský súd zmenil rozsudok Okresného súdu Rožňava č. k. 9C/60/2016-557 zo dňa 26. mája 2021 vo vzťahu medzi žalobcami 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ a žalovaným tak, že žalobu zamietol, z a m i e t a .
- II. Žalovanému p r i z n á v a proti žalobcom 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9C/60/2016-557 zo dňa 26. mája 2021 vyslovil, že všetky prijaté uznesenia náhradnej členskej schôdze Podielníckeho družstva Gočaltovo, so sídlom Kunova Teplica 210, 049 32 Kunova Teplica, IČO: 36183512, zapísaného v Obchodnom registri Okresného súdu Košice I, oddiel: Dr. vložka č.: 1264/V, konanej dňa 17. februára 2016, resp. uznesenie z náhradnej členskej schôdze Podielníckeho družstva Gočaltovo, so sídlom Kunova Teplica 210, 049 32 Kunova Teplica, IČO: 36 183 512, zapísaného v Obchodnom registri Okresného súdu Košice I, oddiel: Dr. vložka č.: 1264/V, konanej dňa 17. februára 2016, ktorým boli schválené najmä mandátová komisia, návrhová komisia, zapisovateľ a overovatelia zápisnice; 1. zmena stanov družstva - článok V. ods. 4, bod 4.1. písm. c/ zánik členstva vylúčením člena družstva prvá veta: člen môže byť vylúčený z družstva, ak opätovne a napriek výstrahe porušuje členské, alebo pracovné

povinnosti uložené zákonom, stanovami alebo iným záväzným predpisom družstva, alebo ak poškodí povesť družstva poskytnutím nepravdivých informácií o družstve verejnosti alebo tretím osobám, článok V. ods. 4 bod 4.1. písm. e/ zánik členstva v družstve smrťou člena, prvá veta: členstvo fyzickej osoby zaniká smrťou, článok VIII. ods. 7: členská schôdza je uznášaniaschopná, ak je na nej prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov, doterajší text článku VIII. ods. 7 („ak členská schôdza nie je schopná sa uznášať, je predstavenstvo družstva povinné zvolať náhradnú členskú schôdzu tak, aby sa koala do troch týždňov odo dňa, keď sa mala konať členská schôdza pôvodne zvolaná. Náhradná členská schôdza musí mať nezmenený program rokovania a je schopná sa uznášať bez ohľadu na počet členov družstva prítomných na tejto členskej schôdzi“) sa označuje ako ods. 8, doterajší text čl. VIII. ods. 8 („na platnosť uznesenia členskej schôdze vo veciach uvedených v čl. VIII. ods. 4, písm. a/, c/ a d/ je potrebný súhlas 2/3 väčšiny členov družstva prítomných na členskej schôdzi“) sa vypúšťa, článok VIII. ods. 9: na platnosť uznesenia členskej schôdze sa vyžaduje súhlas väčšiny hlasov prítomných členov, článok VIII. ods. 11: člen družstva môže písomne splnomocniť iného člena družstva, aby ho na členskej schôdzi zastupoval, článok VIII. ods. 13 („členská schôdza sa môže začať pri účasti členov družstva, ktorí sú majiteľmi väčšiny všetkých hlasov“) sa vypúšťa, ktorým bola schválená 2. výročná správa za rok 2014, 3. audítorská správa za rok 2014, 4. správa revíznej komisie za rok 2014, 5. účtovná závierka za rok 2014, 6. audítora na rok 2015 - Ing. M. T., F., Y. X., číslo licencie F. XXXXX, X. vykázanej stratu - 49 647,97 eur preúčtovať na neuhradenú stratu minulých období, sú neplatné (výrok I.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobcom 1/ - 8/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že tvrdenie žalobcov 1/, 2/ a 4/, že členstvo u žalovaného im vzniklo na základe podanej žiadosti o členstvo a súhlasu predstavenstva družstva so vznikom ich členstva, bolo preukázané tým, že žalovaný ich dlhé roky považoval za svojich členov a komunikoval s nimi ako s členmi družstva až na mimoriadnu členskú schôdzu, ktorá sa mala konať dňa 28. januára 2016, na ktorú neboli pozvaní a následne ani na náhradnú členskú schôdzu, ktorá sa konala dňa 17. februára 2016, čím im žalovaný znemožnil realizovať ich členské práva. Žalovaný nespochybňoval, že žalobcom 1/, 2/ a 4/ bolo do 30. decembra 2015 umožnené zo strany žalovaného vykonávať svoje členské práva a povinnosti. Táto skutočnosť vyplývala z prezenčných listín z jednotlivých členských schôdzí, ako aj z odpovede žalovaného na námietky žalobcu 1/ podané proti uzneseniam členskej schôdze zo dňa 26. júna 2015. Predloženie listín (žiadosti o prijatie za člena a rozhodnutie predstavenstva žalovaného o tejto žiadosti) nebolo možné podľa názoru súdu prvej inštancie od žalobcov spravodlivo žiadať, vzhľadom na uplynutý čas od vzniku ich členstva, na dlhoročnú komunikáciu žalovaného s týmito žalobcami ako s členmi družstva, čo dôvodne vyvolalo u nich presvedčenie o existencii ich členstva u žalovaného a na povinnosť žalovaného viesť správnu evidenciu všetkých svojich členov v zmysle § 228 Obchodného zákonníka. V súvislosti so žalobcom 2/ súd prvej inštancie konštatoval, že tento síce nepredložil listinné dôkazy preukazujúce vznik jeho členstva u žalovaného, avšak jeho členstvo vyplýva zo skutočnosti, že od 06. júna 2008 do 25. apríla 2014 bol členom predstavenstva žalovaného, pričom podľa § 238 ods. 1 Obchodného zákonníka do orgánov družstva môžu byť volení len členovia družstva. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že členstvo žalobcov 1/, 2/ a 4/ u žalovaného vzniklo, a nakoľko nebolo preukázané akým spôsobom zaniklo, súd prvej inštancie dospel k záveru, že trvalo ku dňu 17. februára 2016, preto bolo potrebné týchto členov pozvať na náhradnú členskú schôdzu konanú dňa 17. februára 2016.

3. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 6Co/114/2021-621 zo dňa 15. februára 2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu medzi žalobcami 2/, 6/ a 7/ a žalovaným, vrátane výroku o náhrade trov konania a zmenil napadnutý rozsudok vo vzťahu medzi žalobcami 1/, 3/, 4/, 5/, 8/ a žalovaným tak, že žalobu zamietol.

4. Ako uviedol v odôvodnení rozhodnutia, nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého „existencia členstva žalobcov 1/, 2/ a 4/ vyplýva z tej skutočnosti, že žalovaný s nimi dlhé roky komunikoval ako s členmi, až na mimoriadnu členskú schôdzu konanú dňa 28. januára 2016, na ktorú neboli pozvaní“ a v zmysle ktorého „predloženie listín preukazujúcich ich členstvo u žalovaného nie je možné od nich spravodlivo žiadať vzhľadom na uplynutý čas od vzniku ich členstva“. Podľa

odvolacieho súdu dôkazné bremeno členstva v družstve zaťažuje žalobcov. Žalobcovia 1/ a 4/ však ani neuviedli, kedy presne sa mali stať členmi družstva, nepredložili žiadosť o prijatie za člena družstva, ani nepredložili rozhodnutie predstavenstva o prijatí za člena družstva. Rovnako nepreukázali, že vložili základný členský vklad. Skutočnosť, že boli pozývaní na členské schôdze v roku 2007 či 2008, nie je podľa mienky odvolacieho súdu dôkazom o tom, že sú členmi družstva. Obranu žalovaného, že žalobcovia boli pozývaní na členské schôdze iba v dôsledku chyby administratívnej pracovníčky, ktorá týchto žalobcov po smrti ich rodičov v zozname naďalej viedla, považoval za účelovú, avšak uviedol, že zákon s nespĺnením povinnosti evidovať každú zmenu skutočností v zozname členov bez zbytočného odkladu nespája žiadnu sankciu. Z uvedeného preto vyplýva, že aj keby žalované družstvo viedlo nesprávnu evidenciu členov družstva, je na „domnelých členoch družstva“, aby listinami, ktorými by mali disponovať, družstvu preukázali, že jeho členmi sú.

5. Ohľadom žalobcu 5/ (Mgr. W. R.) odvolací súd uviedol, že žaloba bola podaná jej právnym predchodcom, ktorý bol členom družstva a bol pozvaný na konanie náhradnej členskej schôdze dňa 17. februára 2016. Žalobca 5/ nadobudol členský podiel poručiteľa u žalovaného s členským vkladom, na základe uznesenia Okresného súdu Rožňava sp. zn. 3D/222/2016, Dnot 238/2016 zo dňa 30. januára 2017. Ako dedičovi mu bol v súlade s § 232 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplatený vyrovnací podiel vo výške 668,12 eur, a preto členstvo žalobcu 5/ u žalovaného nevzniklo.

6. V prípade žalobcu 3/ (W. B.) a žalobcu 8/ (PhDr. W. U.) odvolací súd poznamenal, že žaloba bola podaná ich právnym predchodcom, ktorý však nebol členom družstva a nebol pozvaný na konanie o náhradnej členskej schôdze dňa 17. februára 2016. V dôsledku toho, že žalobca 3/ a 8/ nepožiadali o členstvo v žalovanom družstve podľa podmienok ustanovených v § 232 ods. 1 vete druhej Obchodného zákonníka (teda žalovanému družstvu neosvedčili právoplatným rozhodnutím súdu, že sú dedičmi členských práv a povinností poručiteľa, ktorý bol členom družstva), je vylúčené, že by sa žalobcovia 3/ a 8/ stali členmi žalovaného družstva (s účinkami spätne ku dňu smrti poručiteľa, ktorý bol členom družstva).

7. Keďže podľa záverov odvolacieho súdu u žalobcov 1/, 3/, 4/ 5/ a 8/ nebola preukázaná aktívna legitímácia, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcov 1/, 3/, 4/ 5/ a 8/ zamietol.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu, proti výroku, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený tak, že žaloba žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ bola zamietnutá, podali v zákonnej lehote žalobcovia 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ dovolanie, ktorým sa domáhali, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti alebo aby rozsudok odvolacieho súdu vo vzťahu k žalobcom 1/ a 4/ zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie. Žalobcovia 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ prípustnosť dovolania odôvodňovali § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

9. Dovolatelia prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. odôvodňovali tým, že žalobcovia 1/, 4/ a 5/ podaním zo dňa 10. januára 2022 požiadali odvolací súd, aby predĺžil stanovenú neprimeranú 10 dňovú lehotu na vyjadrenie v zmysle § 382 C. s. p., pričom odvolací súd o tejto žiadosti nijako nerozhodol a následne už iba vyhlásil napádaný rozsudok odvolacieho súdu, čím znemožnil žalobcom 1/, 4/ a 5/, aby uskutočnili procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Ďalej namietali, že súd po podaní odvolania žalovaného nevyzval žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ na podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného, resp. svojim uznesením zo dňa 16. augusta 2021 vyzval na podanie vyjadrenia „žalovaných“, pričom osobitne už nežijúceho W. B. a D. R., čím znemožnil žalobcom 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/, aby uskutočnili procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Osobitne, čo sa týka žalobcov 3/, 5/ a 8/ dovolatelia namietali, títo boli „prijatí“ do konania bez ich vôle a splnenia zákonných podmienok v zmysle § 63 C. s. p.

12. K odôvodneniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. dovolatelia 1/ a 4/ uviedli, že v rozsudku odvolacieho súdu na str. 15, bod 60, str. 16 bod 68. odvolací súd vyslovuje právne závery, čo môže a čo nemôže byť dôkazom na preukázanie členstva v družstve, z ktorého rozsudku vyplýva, že dôkazom môže byť len žiadosť (prihláška) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a preukázanie vloženia základného členského vkladu, pričom sám odvolací súd uvádza, že tieto dôkazy sú tak zásadné, že by mal nimi disponovať každý člen družstva bez ohľadu na odstup času od vzniku jeho členstva.

13. Právne posúdenie odvolacím súdom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov 1/ C. Y. a 4/ L. G. považujú dovolatelia za nesprávne, navyiac v porovnaní dôkaznej situácie u žalobcu 2/ U. V. za nespravodlivé, nakoľko u tohto žalobcu 2/ odvolaciemu súdu na preukázanie jeho členstva v družstve postačovala skutočnosť, že bol členom predstavenstva bez toho, aby preukázal žiadosť (prihlášku) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a vloženia základného členského vkladu, čo odvolací súd neprimerane vyžaduje u žalobcov 1/ a 4/. Odvolací súd tým nezákonne povýšil vyhodnotenie jedného dôkazu a to členstva v predstavenstve u žalobcu 2/ nad dôkazy predkladané žalobcom 1/ a 4/, navyiac v rozpore s § 187 a § 191 C. s. p.

14. Pokiaľ ide o žalobcu 1/ pána C. Y. poukázali dovolatelia aj na súdne konanie vedené na príslušnom okresnom súde síde pod sp. zn. 4Cb/23/2015, v ktorom súd rozhodol rozsudkom na základe uznania č. k. 4Cb/23/2015-164 zo dňa 3. októbra 2017 a v ktorom sám žalovaný uviedol, že nenamietajú aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu 1/ pána C. Y. Rozsudok č. k. 4Cb/23/2015-164 zo dňa 3. októbra 2017 je právoplatný a vykonateľný a žalobcovia tohto konania boli ako aktívne legitímovaní účastníci v plnom rozsahu úspešní.

15. Dovolatelia poukázali na vyjadrenie právneho zástupcu na pojednávaní dňa 30. septembra 2020, ktorý uviedol, že členstvo žalobcov 1/ a 4/ vzniklo prijatím za členov, pričom si splnili aj všetky zákonné povinnosti finančného charakteru voči družstvu. Všetky zákonné podmienky na vznik členstva boli dodržané, vrátane poplatkových povinností spojených s prijatím za člena družstva. Tvrdenia žalovaného ohľadne neexistencie členstva u žalobcov 1/ a 4/, resp. tvrdenia žalovaného o akejkoľvek administratívnej chybe družstva považujú za nepravdivé a účelové.

16. Dovolatelia ďalej na podporu svojej argumentácie uviedli, že žalobcovi 1/ (rovnako žalobcovi 2/ a 4/) bolo v minulosti každoročne zo strany žalovaného uznávané a umožňované uplatniť si svoje členské práva vrátane, napr. členskej schôdze zo dňa 26. júna 2015, kde v rámci dokazovania navrhli, aby súd uložil žalovanému predložiť prezenčnú listinu z členskej schôdze zo dňa 26. júna 2015. Okrem uvedeného navrhli vykonať ako dôkaz prezenčnú listinu z označených členských schôdzí žalovaného z príslušného registrového súdu, z ktorých dôkazov vyplynula skutočnosť, že sám žalovaný uznával členstvo žalobcov, pozýval ich na členské schôdze, čo korešpondovalo aj s prípravou prezenčných listín z členských schôdzí zo strany žalovaného.

17. Podľa názoru žalobcov 1/ a 4/ nemožno od nich s odstupom takého dlhého času spravodlivo požadovať, aby predložili žiadosť, resp. presne oznámili, kedy podali žiadosť o prijatie za člena družstva a kedy bol zaplatený členský vklad, v akej výške a akým spôsobom, keď všetky tieto podklady by mal mať sám žalovaný, ktorý tieto skutočnosti samozrejme a logicky vo svoj prospech popiera. V rámci dokazovania žalobcovia 1/ a 4/ navrhli, aby žalovaný predložil zoznam členov družstva nielen ku dňu konania napádanej náhradnej členskej schôdze zo dňa 17. februára 2016, ale, aby predložil zoznam členov, ktorý je povinný viesť a vedie od svojho vzniku vrátane listinných dôkazov preukazujúcich u jednotlivých členov zaplatenie členského vkladu a rovnako zoznam vedený predchodcom, resp. predchodcami pred ako aj po transformácii v r. 1992.

18. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd listom z 15. decembra 2021 vyzval žalobcov a žalovaného, aby sa v zmysle § 382 C. s. p. vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 239 ods. 2, § 227 ods. 1 a 2, § 228, § 238 ods. 1, § 232 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka. Žalovaný sa na výzvu súdu vyjadril listom z 24. decembra 2021. Žalobcovia sa v stanovenej lehote nevyjadrili.

Desaťdňová lehota na vyjadrenie v zmysle § 382 C. s. p. nie je neprimeraná (napr. § 373 ods. 3 C. s. p.). Postupom odvolacieho súdu nedošlo ku znemožneniu uskutočnenia zákonných práv žalobcov v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. K právnenému posúdeniu žalovaný uviedol, že ak odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia poukazuje na kogentné ustanovenia zákona, ktorých naplnenie je podmienkou vzniku členstva v družstve a dôkazy o ich naplnení označuje za zásadné, ide z jeho strany o výklad zákona, ktorý má oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu. Takýmto výkladom v žiadnom prípade nemôže byť naplnený dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Na druhej strane možno podľa žalovaného prisvedčiť dovolateľom, že v prípade žalobcu 2/ Ing. U. V. odvolací súd považoval za dôkaz o jeho členstve samotný fakt, že bol zapísaný v obchodnom registri ako člen predstavenstva družstva. Výrok rozsudku odvolacieho súdu dotýkajúci sa žalobcu 2/ Ing. V. však nebol napadnutý dovolaním a nenapadol ho ani žalovaný, lebo nemá záujem na ďalšom predlžovaní už aj tak neúmerne dlhého súdneho konania. Dovolatelia spochybňujú správnosť hodnotenia dôkazov odvolacím súdom, pričom uvádzajú rozsiahle citácie prevažne nepodložených a nepodstatných tvrdení právneho zástupcu žalobcu 1/. Žalovaný okrem nesúhlasu s uvedenými vyjadreniami poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/56/2020 z 28. decembra 2020, podľa ktorého ani prípadné „nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. Ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá. Z uvedených dôvodov žalovaný navrhol, aby odvolací súd dovolanie zamietol.

20. Najvyšší súd, ako súd dovolací, podľa § 35 C. s. p., po zistení, že dovolanie podali včas žalobcovia 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ zastúpení advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

21. Podľa § 420 písm. f/ C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

22. Podľa § 421 ods. 1 a 2 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p.

23. Pokiaľ ide namietanú vadu zmätočnosti, dovolací súd uvádza, že pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 C. s. p. a pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú i) nesprávny procesný postup súdu, ii) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň iii) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Dovolatelia v podanom dovolaní namietali, že „žalobcovia 1/, 4/ a 5/ podaním zo dňa 10. januára 2022 požiadali odvolací súd, aby predĺžil stanovenú neprimeranú 10 dňovú lehota na vyjadrenie v zmysle § 382 C. s. p., pričom odvolací súd o tejto žiadosti nijako nerozhodol a následne už iba vyhlásil rozsudok...“. Z predloženého spisu vyplýva, že právny zástupca žalobcov doručil okresnému súdu dňa

10. januára 2022 o 23:20 hod. e-mailovú správu, ktorej obsahom bola žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie do 20. januára 2022 a súčasne aj samotné vyjadrenie s uvedením „zroveň si zatiaľ dovoľujem uviesť nasledovné“. Do 20. januára 2022 (ani následne) nebolo zo strany právneho zástupcu žalobcu doručené žiadne dodatočné vyjadrenie. Okresný súd dňa 25. januára 2022 doručoval listiny stranám sporu a dňa 7. februára 2022 oznámil na úradnej tabuli súdu termín verejného vyhlásenia rozsudku na deň 15. februára 2022. Ak odvolací súd za vyššie opísanej situácie nerozhodol o predĺžení lehoty na vyjadrenie, nemožno taký procesný postup považovať za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., pretože týmto postupom súdu nebolo žalobcom znemožnené uskutočňovať ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. V rámci argumentácie prípustnosti dovolania podľa 420 písm. f/ C. s. p. dovolatelia ďalej uviedli, že „po podaní odvolania žalovaného nevyzval žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ na podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného, resp. svojim uznesením zo dňa 16. augusta 2021 vyzval na podanie vyjadrenia „žalovaných“, pričom osobitne už nežijúceho W. B. a D. R., čím znemožnil žalobcom 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/, aby uskutočnili procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“. Zo spisu vyplýva, že Okresný súd Rožňava uznesením č. k. 9C/60/2016-589 zo dňa 16. augusta 2021 „vyzval žalobcov 3/ a 8/ a zástupcu žalobcov 1/, 2/, 4/, 5/, 6/ a 7/, aby sa v lehote 10 dní od doručenie tohto uznesenia písomne vyjadrili k odvolaniu žalovaného, doručeného súdu dňa 16. júla 2021“. Z priloženej informácie o doručovaní vyplýva, že súd toto uznesenie doručoval W. B., W. U. a JUDr. K.. Na základe týchto skutočností pôsobí zmätočne námietka dovolateľov, že súd „nevyzval žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ na podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného, resp. svojim uznesením zo dňa 16. augusta 2021 vyzval na podanie vyjadrenia žalovaných, pričom osobitne už nežijúceho W. B. a D. R.“.

26. K námietke dovolateľov, že „žalobcovia 3/, 5/ a 8/ boli pribratí do konania bez ich vôle a splnenia zákonných podmienok v zmysle § 63 C. s. p.“, dovolací súd uvádza, že Okresný súd Rožňava uznesením č. k. 9C/60/2016-184 zo dňa 14. januára 2019 rozhodol, že „namiesto doterajšieho žalobcu 5/ D. R., zomr. XX. R. XXXX pokračuje v konaní s dedičkou žalobcu Mgr. W. R.“. Rovnako uznesením č. k. 9C/60/2016-425 zo dňa 2. októbra 2020 rozhodol, že „namiesto žalobcu 3/ W. B., zomr. XX. L. XXXX pokračuje v konaní s dedičmi žalobcu W. B. a PhDr. W. U.“. Uznesenia boli vydané s odkazom na § 63 ods. 1 a 2 C. s. p. Dovolací súd konštatuje, že uznesenie o pokračovaní v konaní v takomto prípade nie je uznesením o zmene subjektov podľa § 80 C. s. p., pretože § 80 C. s. p. normuje o zmene sporových strán v prípade, ak nedošlo k strate procesnej subjektivity. Naopak uznesenie podľa § 63 ods. 2 C. s. p. je osobitným uznesením o pokračovaní v konaní v prípadoch straty procesnej subjektivity (prípád tzv. univerzálnej sukcesie). Procesný postup súdu prvej inštancie bol teda správny a súladný s § 63 ods. 2 C. s. p.

27. Dovolatelia súčasne videli existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p. aj v nesprávnom vyhodnotení dôkazov, keď namietali, že odvolaciu súdu postačovalo na preukázanie členstva žalobcu 2/ U. V. skutočnosť, že bol vymenovaný za člena predstavenstva žalovaného bez toho, aby preukázal žiadosť o prijatie za člena, rozhodnutie predstavenstva a vloženie základného členského vkladu, čo naopak vyžadoval predložiť od žalobcov 1/ a 4/ na preukázanie ich členstva u žalovaného. V súvislosti s preskúvaním hodnotenia dôkazov dovolací súd poznamenáva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na prehodnotenie dokazovania (1Cdo/145/2020). V rámci tohto dôvodu prípustnosti dovolania je však najvyšší súd oprávnený preskúmať logickú, funkčnú a teleologickú konzistentnosť hodnotenia dôkazov ako súčasť posudzovania práva na spravodlivý proces (III. ÚS 104/2022 z 23. júna 2022). Preskúmaním hodnotenia dôkazov vo vyššie uvedených intenciách dovolací súd konštatuje, že krajský súd nevyhodnotil dôkazy svojvoľne a mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov tak, aby tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd skúmal aktívnu legitimitáciu u každého zo žalobcov jednotlivo, pričom u žalobcu 2/ U. V. vychádzal aj zo skutočnosti, že v určitom období bol zvolený za člena predstavenstva žalovaného. Kontrolou hodnotenia dôkazov odvolacím súdom nebolo zistené porušenie práva na spravodlivý proces. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že proti rozsudku odvolacieho súdu v časti, v ktorej odvolací súd potvrdil prvoinštančný rozsudok vo vzťahu k žalobcovi 2/, nepodal žalovaný dovolanie, preto predmetom prieskumu dovolacieho súdu nemohlo byť hodnotenie dokazovania súvisiace so žalobcom 2/ U. V..

28. Na záver tejto časti odôvodnenia dovolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov, resp. tohto, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 1550). Ústavný súd Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky takisto už viackrát vo svojich skorších rozhodnutiach prezentovali názoru, že z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva pre stranu sporu právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (napr. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03 a napr. uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/129/2018, 3Cdo/162/2018).

29. Dovolací súd s poukazom na body 23. až 28. uzatvára, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. dovolatelia neuviedli taký nesprávny procesný postup súdu, ktorý im znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces, teda v posudzovanom prípade nedošlo k vade zmätočnosti v zmysle citovaného ustanovenia.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

30. Dovolatelia ďalej odôvodňovali prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Z § 432 ods. 1 a 2 C. s. p. vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Toto ustanovenie pritom nemôže byť posudzované izolovane, ale len v spojení s § 421 ods. 1 C. s. p.

31. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

32. Dovolatelia v dovolaní na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. uviedli, že: „v rozsudku odvolacieho súdu na str. 15, bod 60, str. 16 bod 68. odvolací súd vyslovuje právne závery, čo môže a čo nemôže byť dôkazom na preukázanie členstva v družstve, z ktorého rozsudku vyplýva, že dôkazom môže byť len žiadosť (prihláška) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a preukázanie vloženia základného členského vkladu“, ďalej že „právne posúdenie odvolacím súdom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov 1/ C. Y. a 4/ L. G. považujú za nesprávne, navyiac v porovnaní dôkaznej situácie u žalobcu 2/ U. V. za nespravodlivé, nakoľko u tohto žalobcu 2/ odvolaciemu súdu na preukázanie jeho členstva v družstve postačovala skutočnosť, že bol členom predstavenstva bez toho, aby preukázal žiadosť (prihlášku) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a vloženia základného členského vkladu, čo odvolací súd neprimerane vyžaduje u žalobcov 1/ a 4/“ a napokon, že „žalobcovi 1/ (rovnako žalobcovi 2/ a 4/) bolo v minulosti každoročne

zo strany žalovaného uznávané a umožňované uplatniť si svoje členské práva vrátane napr. členskej schôdze zo dňa 26. júna 2015“.

33. Dovolatelia namietajú právny záver dovolacieho súdu, v zmysle ktorého preukázať členstvo v družstve je možné iba žiadosťou (prihláškou) za člena družstva, rozhodnutím predstavenstva o prijatí a vložení členského vkladu. Posúdením dovolania z materiálneho hľadiska má dovolací súd za to, že dovolatelia namietajú, že skutkové okolnosti, ktorými preukazujú členstvo v družstve, krajský súd posúdil nesprávne, čo rezultovalo do záveru o absencii aktívnej legitímácie žalobcov 1/ a 4/. Konkrétne skutočnosť, že s dovolateľmi 1/ a 4/ konal žalovaný ako s členmi družstva, títo sa zúčastňovali členských schôdzí a vykonávali hlasovacie práva, mal podľa mienky dovolateľov krajský súd vyhodnotiť tak, že ich členstvo v družstve vzniklo a ich aktívna legitímácia je daná. Z dovolania teda vyplýva, že dovolatelia nenamietajú skutkové zistenia, ale to, ako tieto skutkové zistenia právne posúdil krajský súd a aké právne následky z nich vyvodil. Dovolací súd, aplikujúc aj závery Ústavného súdu Slovenskej republiky v Náleze sp. zn. III. ÚS 62/2022 zo dňa 12. apríla 2022 má za to, že dovolanie je posudzovanej veci procesne prípustné.

34. V ďalšom sa najvyšší súd zameril na riešenie otázky, ktorá v praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená. Explicitné znenie otázky dovolateľa v dovolaní neuviedli, ale keďže právna otázka podľa § 421 C. s. p. a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) sú podľa § 432 C. s. p. spojené nádoby, najvyšší súd z textu dovolania ako celku bez toho, aby dotváral vec na úkor procesnej protistrany, vyabstrahoval právnu otázku, ktorá bola rozhodná pre vyriešenie veci (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 336/2019, sp. zn. III. ÚS 580/2021). Dovolatelia namietali, že odvolací súd posúdil nesprávne existenciu členstva v družstve, keď uviedol, že dôkazom na preukázanie existencie členstva v družstve môže byť len žiadosť (prihláška) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a preukázanie vloženia základného členského vkladu. Dovolatelia mali za to, že existenciu členstva v družstve možno vyvodzovať aj zo skutočností, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze). Z takéhoto vymedzenia dovolacieho dôvodu najvyšší súd vyvodil, že právna otázka, ktorá nebola doteraz v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu vyriešená je otázka, či existenciu členstva v družstve možno vyvodzovať zo skutočností, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze), a to bez súčasného preukázania existencie žiadosti o členstvo, rozhodnutia o prijatí za člena a zaplatenia členského vkladu.

35. Dovolaciemu súdu nie je známa rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu, ktorá by sa zaoberala riešením otázky, či existenciu členstva v družstve možno vyvodzovať zo skutočností, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze), a to bez súčasného preukázania existencie žiadosti o členstvo, rozhodnutia o prijatí za člena a zaplatení členského vkladu. Je mu známe uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/54/2017 zo dňa 19. júna 2018, ktorým bolo dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 4Cob/95/2016-632 z 22. marca 2017 odmietnuté pre nespĺnenie podmienky povinného zastúpenia v dovolacom konaní. Krajský súd v Prešove označeným rozsudkom potvrdil rozsudok prvoinštančného súdu, ktorý žalobu o určenie platnosti členstva v družstve zamietol z dôvodu, že žalobca nepredložil členskú prihlášku, ani rozhodnutie o prijatí za člena a rovnako nepreukázal zaplatenie vstupného vkladu. Súčasne konštatoval, že priznanie niektorých práv žalobcovi ako členovi družstva, ktoré na členských schôdzach aj vykonával, neznamená, že skutočne bol členom družstva.

36. Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 7Cob/65/2013 zo dňa 2. októbra 2014 potvrdil rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 3Cb/156/2007-103 zo dňa 28. mája 2013, ktorým bola žaloba o určenie neplatnosti rozhodnutia členskej schôdze zamietnutá. Súdy v rozhodnutiach konštatovali, že žalobkyňa nepredložila v konaní riadne podpísanú prihlášku za člena, ani doklad o zaplatení vstupného vkladu. Keďže teda nepreukázala, že jej členský pomer vznikol originárnym spôsobom, ani z titulu dedenia, nebolo jej možné priznať súdnu ochranu ako členovi družstva. (podľa odvolania žalobkyne, táto

bola 6 rokov vedená v prezenčných listinách - pozn. dovolacieho súdu).

37. Napokon Okresný súd Martin rozsudkom sp. zn. 18Cb/48/2016 zo dňa 7. decembra 2016 zamietol žalobu o určenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze, pretože žalobca nepreukázal rozhodnutie predstavenstva o prijatí za člena, a teda nepreukázal, že sa stal členom družstva (z rozhodnutia vyplýva, že žalobca bol zapísaný v obchodnom registri ako štatutár družstva - pozn. dovolacieho súdu).

38. Podľa § 227 ods. 1 Obchodného zákonníka členmi družstva môžu byť fyzické, i právnické osoby. Ak podľa stanov je členstvo podmienené pracovným vzťahom k družstvu, môže sa členom stať fyzická osoba, ktorá skončila povinnú školskú dochádzku a dosiahla 15 rokov svojho veku.

39. Podľa § 227 ods. 2 Obchodného zákonníka po splnení podmienok vyplývajúcich zo zákona a stanov vzniká členstvo:

- a) pri založení družstva dňom vzniku družstva,
- b) za trvania družstva prijatím za člena na základe písomnej členskej prihlášky,
- c) prevodom členstva alebo
- d) iným spôsobom ustanoveným zákonom.

40. Podľa § 227 ods. 3 Obchodného zákonníka ak podľa stanov je podmienkou členstva pracovný vzťah člena k družstvu a ak zo stanov nevyplýva nič iné, vzniká členstvo dňom, ktorý sa dojednal ako deň vzniku pracovného vzťahu, a zaniká dňom zániku pracovného vzťahu člena k družstvu.

41. Podľa § 227 ods. 4 Obchodného zákonníka členstvo nevzniká pred zaplatením vstupného vkladu.

42. Podľa § 227 ods. 5 Obchodného zákonníka podrobnejšiu úpravu členstva, jeho vzniku a zániku upravujú stanov.

43. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že členstvo v družstve môže vzniknúť v súvislosti so vznikom družstva a počas trvania družstva prijatím za člena. Členstvo je tiež možné nadobudnúť od predchodcu, alebo na základe iných skutočností vyplývajúcich zo zákona (nadobudnutie členstva na základe prechodu, napr. zánik právnickej osoby bez likvidácie, nadobudnutie členstva dôsledkom zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia družstva alebo dôsledkom zmeny obchodnej spoločnosti na družstvo).

44. Zo zákonného ustanovenia zároveň vyplýva, že podmienkou pre vznik členstva je podanie prihlášky zo strany uchádzača o členstvo a jej prijatie predstavenstvom družstva (ak stanov neurčujú, že prijímanie prihlášok je v právomoci členskej schôdze - § 239 ods. 5). Zákon nestanovuje dôvody, za splnenia ktorých družstvo musí, resp. nesmie prijať uchádzača za člena družstva. Z toho vyplýva, že družstvo môže odmietnuť prihlášku aj bez uvedenia dôvodu.

45. Zákon súčasne stanovuje, že členstvo v družstve nemôže nikdy vzniknúť skôr, než uchádzač zaplatí požadovaný vstupný vklad. Ustanovenie je kogentné, t. j. stanovami ani rozhodnutím iného orgánu družstva nie je možné pre vznik členstva v družstve modifikovať podmienku zaplatenia vstupného vkladu.

46. Z vymedzenia družstva v § 221 ods. 1 Obchodného zákonníka možno identifikovať základné znaky družstva, ktorými sú dobrovoľnosť členstva, otvorenosť družstva a jeho zameranie na podporu svojich členov. V súvislosti s riešením nastolenej otázky je podľa mienky dovolacieho súdu potrebné vychádzať aj zo skutočností, ktorá je špecifikom pri zakladaní samotného družstva, a to, že na to, aby fyzická alebo právnická osoba mohla hlasovať na ustanovujúcej členskej schôdzi družstva o zakladateľských dokumentoch, musí pred ustanovujúcou členskou schôdzou podať prihlášku do družstva (§ 224 ods. 3 Obchodného zákonníka). Iba osoby, ktoré pred ustanovujúcou schôdzou alebo na nej pred hlasovaním o zakladateľských dokumentoch podali prihlášku, tak možno považovať za zakladateľov družstva. V súlade s touto koncepciou, teda že za zakladateľa družstva možno považovať osobu, ktorá podala prihlášku do družstva, je upravený v § 227 ods. 2 psím. b/ Obchodného zákonníka aj vznik členstva za

trvania družstva, a to tak, že členstvo za trvania družstva vzniká na základe písomnej členskej prihlášky.

47. Preto vychádzajúc z platnej právnej úpravy, ktorá stanovuje predpoklady a podmienky vzniku členstva v družstve, je potrebné zodpovedať nastolenú právnu otázku záporne. Teda existenciu členstva v družstve nemožno vyvodzovať iba zo skutočnosti, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze), a to bez súčasného preukázania prihlášky o členstvo, rozhodnutia o prijatí za člena a zaplata čenského vkladu.

48. Vzhľadom na tieto skutočnosti dovolací súd konštatuje, že dovolatelia nedôvodne vytýkali odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie a ich dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, preto najvyšší súd dovolanie podľa § 448 C. s .p. ako nedôvodné zamietol.

49. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanému priznal proti žalobcom 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

50. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta C. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.